

Socialfondsprogrammet har fyra horisontella principer som ska prägla insatserna som får stöd: **icke-diskriminering, jämställdhet, tillgänglighet, samt ekologiskt hållbar utveckling.** De tre första principerna är obligatoriska medan den sista ska beaktas vid vissa utlysningar.

HORISONTELLA PRINCIPER, LIKA MÖJLIGHETER, INOM SOCIALFONDEN: JÄMSTÄLLDHET

Vad är jämställdhet?

Jämställdhet handlar om förhållandet mellan kvinnor och män. De svenska nationella jämställdhetsmålen är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor ska ha samma ekonomiska självständighet som män, samma makt och inflytande, de ska dela arbetet med hem och barn lika, och mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Jämställdhetsintegrering innebär i socialfondsprogrammet att jämställdhetsperspektivet systematiskt ska införas i alla verksamheter och i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla faser av programmet. Det är ett sätt att se till att jämställdheten inte blir något separat eller tillfälligt. Det ska också införas systematiskt i varje projekt, från ansökan till genomförande och utvärdering.

Varför behöver vi jämställdhet?

Socialfondens insatser är i stor utsträckning individorienterade – men det finns samtidigt ett mål att insatserna ska leda till strukturella förändringar i samhället. Jämställdhet, liksom de andra horisontella principerna, är ett sätt att uppnå det.

Den svenska arbetsmarknaden är inte jämställd. Kvinnor och män finns på arbetsmarknaden men i olika utsträckning, i olika yrken och branscher samt under olika arbetsvillkor. Ett exempel på detta är att kvinnor arbetar deltid i större utsträckning än män, vilket får konsekvenser för både lön och pension. Skillnader syns också i nyföretagande: endast en tredjedel av Sveriges nya företag startas av kvinnor. Skillnader mellan könen märks även i ungas val av utbildning.

Den könssegregerade arbetsmarknaden utgör ett problem eftersom den bland annat kan leda till bristande kompetensförsörjning. Ett exempel kan vara att unga män i en kommun utbildar sig till yrken där det inte finns arbete, medan det i samma kommun kan vara brist på exempelvis sjuksköterskor.

Tillämpningen av principen i socialfondsprogrammet 2014–2020

Ett mål för programperioden 2014–2020 är att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv – för både kvinnor och män. Jämställdhetsintegrering och särskilda insatser för jämställdhet är ett sätt att nå målet.

Stöd i arbetet med de horisontella principerna

Om du i ditt projekt behöver stöd i arbetet med jämställdhetsintegrering, eller någon av de andra horisontella principerna, kan du vända dig till din samordnare på Svenska ESF-rådet. På vår hemsida hittar du mer information, www.esfsupport.esf.se

Om det finns behov hjälper samordnaren till med kontakten med ESI-support. (ESI står för Europeiska struktur- och investeringsfonder, och omfattar bland andra Europeiska socialfonden.) ESI-support ger stöd och konkreta tips på hur ni systematiskt kan integrera jämställdhet, ekologiskt hållbar utveckling, tillgänglighet och icke-diskriminering i ert projekt.

På www.esisupport.se finns de vanligaste frågorna besvarade. Under Verktyg hittar du mer information om de horisontella principerna och hur du ska gå till väga.

METODSTÖD FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

Metodstödet **Standard för jämställdhetsintegrering** beskriver jämställdhetsarbete i alla steg från projektutformning till utvärdering. Standarden innehåller bland annat checklistor för projektansökningar och projektgenomförande. Den finns att ladda ned på www.esisupport.se.

I utformningen av det nationella fondprogrammet har jämställdhetsprincipen varit en styrande faktor i valet av investeringsprioriteringar. Jämställdhet är också en av de vägledande grunderna när ESF-rådet väljer vilka projekt som ska få stöd.

På projektnivå är målet att varje enskilt projekt ska främja jämställdhetsperspektivet, genom att använda kunskap om kvinnors och mäns olika förutsättningar och villkor på arbetsmarknaden både i analyser och vid genomförandet av projekten. I insatser som ska stärka individers ställning på arbetsmarknaden ska man se till att både kvinnors och mäns kompetens tas tillvara och utvecklas, och att både kvinnor och män får tillgång till insatser som ökar deras möjligheter till arbete. De särskilda åtgärderna för jämställdhet ska till exempel syfta till att

- varaktigt öka kvinnors deltagande och avancemang på arbetsmarknaden
- minska könsdiskrimineringen
- bekämpa könsstereotyper på arbetsmarknaden och inom utbildningen
- göra det lättare för alla att förena arbete och privatliv och verka för att kvinnor och män tar ett lika stort omsorgsansvar.

Vad krävs för att ett projekt ska uppfylla principen?

Alla projektansökningar inom Socialfonden bedöms utifrån ett beredningsprotokoll, där de horisontella

principerna finns med. För att en insats ska få stöd ska den främja jämställdhet på flera sätt:

- Projektet ska ha jämställdhetskompetens internt eller genom externt stöd.
- En jämställdhetsanalys ska ingå i projektets problemanalys.
- Aktiviteter i projektet ska ha ett jämställdhetsperspektiv i enlighet med problembeskrivningen i ansökan.
- Beskriva könsmonster med kvantitativa och kvalitativa data.

Exakt vad som krävs av ett enskilt projekt för att uppfylla jämställdhetskraven beror på projektet i sig. Avgörandet av vilka hänsynstaganden som behövs ska utgå ifrån den aktuella analysen och problemformuleringen. Ett exempel: I ett projekt som handlar om rehabilitering kanske man i analysen ser skillnader mellan könen i hur många som kommer i sysselsättning. Då kan ett mål bli att minska skillnaden.

Förutom jämställdhetsintegrering är det möjligt, men inte nödvändigt, att inom projekten genomföra särskilda åtgärder för att främja jämställdhet. Ett projekt kan även helt vara inriktat mot särskilda åtgärder för jämställdhet. Sådana särskilda åtgärder kan exempelvis ha som syfte att stärka utrikes födda kvinnors ställning på arbetsmarknaden, minska pojkars avhopp från gymnasieutbildning, bryta den könssegregerade arbetsmarknaden eller underlätta att kombinera arbete och privatliv.

Läs mer

Mer information finns på ESF-rådets webbplats www.esf.se.

Svenska
ESF-rådet

SVENSKA ESF-RÅDET
020-33 33 90, esf@esf.se
Box 47141, 100 74 Stockholm